

azt szeretné, hogy a főispán hajoljon meg a *körülbelül* (körülbelül ez is csak Sima Ferencz) előtt, vagy pedig pusztuljon innen, — hát a cikkirő *körülbelül* ki is hozza aztán, hogy a főispánnak ezt a konzekvenciát kell okvetlenül levonnia az általa megrendelt tápéi határozatból; no, mert hogy: ez az általa teremtetett helyzet kérlelhetetlen logikája.

Nos, nekünk úgy rémlik, hogy ez a logika *körülbelül* nem annyira kérlelhetetlen, mint inkább feje lágyára esett.

Mert a kérlelhetetlen logikát alkalmazva a tápéi határozattal és annak indító okaival szemben a cikkirőnek *körülbelül* oda kellett volna okoskodásában kilyukadnia. hogy igen is itt van a hiba Szentesen. Hívják pedig azt a hibát demagógiának, durvaságnak, otromba kiméletlenségnek és mind-e megtestesülést nyer Szentesen Sima Ferenczben és ama vak táborban, mely őt a legvadabb dolgokban is megmondolatlanul követi.

Maga a tápéi határozat, amelyhez bizonyára a vármegye nem egy községe fog csatlakozni — világosan utal erre, amikor felsorolja, hogy mi indítja a megyeszékhely áthelyezésének kérésére.

Szentes nincs összekötte sem műúttal, sem vasúttal a vármegye egyetlenegy községével sem, esős évben kora őstől késő tavaszig csak nagy pénzáldozatok árán közelíthető meg a megyebizottsági tagok által.

Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a törvényhatósági gyűlések közül 3 erre az időszakokra esik — október-márciusra, úgy nyomban megértjük, milyen sérelmes ez a vármegye vidéki megyebizottsági tagjaira és azon községekre, amelyeket e tagok képviselnek.

Es vajjon ki az oka, hogy ez így

van? Ki az oka, hogy Szentes mindmáig nincs vasúti összeköttetésben a megyebeli községekkel? Talán Szentes népe? Vagy talán a főispán? Vagy az alispán?

Szavattassák meg hát ma azt a szentesi népet: kelle-neki a szentes-vásárhelyi vasút úgy, ahogy tervezve van, Szegevár-Mindszentre kanyarodva, szavattassák meg, hogy hozzájárul-e egy ilyen vasútépítéshez 60,000 frttal és ha majd a népszavazat a vasútépítés ellen dönt, akkor meghajlunk előtte mindnyájan.

De nem Szentes népe az, amely a vasútépítési törekvéseket két év óta minden furfanggal megakasztja és a tápéi határozat is csak átvitt értelemben mondhatja, hogy Szentes a vásárhelyi vasút kiépítését saját érdekének kockáztatásával is akadályozza, sőt lehetetleníti: — mert aki mindezt cselekszi, nem Szentes, nem a szentesi nép, hanem Sima Ferencz és az ő elvakult tábor.

Ők hiszik, hogy ezzel a vasútelenes aknamunkával a főispánt beszantják, ez képezi egyedül a törekvésüket és nem látják tehetetlen dühükben azt sem, hogy a főispánnak végre is mindegy: kiépül-e ez a vasút vagy nem? Míg ellenben Szentesen éppen nem mindegy az, hogy vasútja tovább épül-e vagy nem és ezzel fölemelkedik-e a megyeszékhely, a középpont igazi jelentőségére, vagy megmarad az, ami ma, egy elszigetelt fészek, amelytől elszakadni vágyának mindazon községek, melyek haladni, saját szárnyaikon főlebb emelkedni tanultak.

Es nem csak ily irányban teszi indokolót a kérlelhetetlen logika azt a következtetést, hogy a községek elszakadási törekvéseiért első sorban Sima Ferencz és tábor a felelős.

Tessék csak elolvasni akár az ő lapjának f. évi 140-ik számát, amelyben a tápéi határozattal foglalkozik. Vagy

tessék visszamenni a korábbi mindazon számainra, melyek úgy meggyűlések után hemzsegnek a legdurvább förmegyévekkel. Tessék aztán az ő s z e m é t l e r a k o d ó laptársának ugyanily stílus förmegvényeit is számba venni: milyen mély megvetés nyilatkozik meg ezek mindenikébe a megyebeli községek megyebizottsági tagjai iránt.

Aki ez ujságszámokat elolvassa és elég könnyen hívó, vagy helyi visszonyaitnak nem ismeri: az bizonyára azt fogja hinni, hogy ezek a vidékről meggyűlésekre idetörődő törvényhatósági biz. tagok mind csupa szolgalelkek, politikailag erkölcselen kreatúrák, akik fölött egy Sima Ferencz és az ő szövetségesei, mint hatalmasan kimagasló szellem- és jellemóriások ülnek törvényt és mondanak ítéletet.

Csoda-e, hogy ezek a méltatlanul meghurcolt férfiak az elégedetlenség, bosszúság, harag érzésével távoznak és térnek haza tőlünk és, hogy községeikben propagandát kezdenek a megye székhelyének egy olyan városból való elhelyezése érdekében, ahol velük ilyen otrombannak, őket olyan méltatlanul, durván meghurcolják!

Es ki cselekszi ezt is? Sima Ferencz és az ő lapja, az ő vaksággal vert tábor, amely elég bárgyú elhinni, hogy Szentes a világ közepe, egy híres, nagy város, amelynek szépségeért, a dicsőségért hogy hozzánk tartozzanak, a megyebeli községek a legdurvább, legkiméletlenebb támadásokat is eltűrők.

Bár a tiszteletreméltó (?) »Szentesi Lap« ránk hazudja, mintha mi azt irtuk volna, hogy Szentes már is elveszti a megyeszékhelyet, ismétljük és hangsúlyozzuk: hogy mi egyáltalán nem hiszünk, hogy ez a most megindult mozgalom egyhamar elvezessen a célhoz, amely felé tör.

De elég, hogy ez a mozgalom

gatja a zöldek víz tükrét, megzörgeti a fázosan ide-oda lengő, himbalózdó nadast, szinte érzeti a világgal, hogy ezután ő az úr... Észak felől egy sötét csikot vesz észre a gyakorlott vadász szembe, ahogy mind élesebben bonitakozik ki a távol kődéből. Egy csapat vadlúd V betűje az; méltóságosan, nesztelen röpléssel húznak el felettem, csak néha hallszik le az öreg »falka vezér« jeladó rikoltása.

Nesztelen repülésükből a mezei munkás időváltozást jósol és nem csalja meg ez a barometere. Elkísérem a távozó csapatot, mig nem lassan-lassan eltűnnek szemem elől az esti homályban...

A hideg őszi szél mind erősebben feltámad, szilaj dudolással úzi, hajtja, kavargatja a tarjagos, rejtelmesen szürk feleket, mig végre teljesen beborul, elsőjétől az ég és beall a zordon őszi éjszaka.

... A tél dermesztő, fagyos tündére libegve suhan át az alvó vidéken, maga után vonva zuzmarás tehér fátyolát, letakarja vele a szunnyadó természetet; fagyos érintésére összébb húzódik a kaka-csomók között szivárgó cseresek sekély vize, mely egyszerű, mintegy varázsütésre, merev, kristályos jégpáncélla változik.

... Reggeli napsgárr fut át a csillogó tájon; meglepetve látjuk a fehér vidéket; akaratlanul röppen el ajkunkról a szó: kihalt a természet!

De nem, nem halt meg! csak szunnyad,

doz, hogy majdan új tavaszi ébredésében annál fenségesebb, tündöklőbb, ragyogóbb legyen!

St. B. . . .

Csongrádvármegye főispánja.

Tekintettel a vármegyei rendszer fejlődésére.

(Írta: Zsilinszky Mihály, megjelent a »SZÁZADOK« című folyóirat f. évi 3-ik füzetében.)

(Folytatás.)

(Jsz.) A vegyes uralkodó házak idejéből ezután névről ismeretes főispánok közül legelsőben Miklós t említi a tudós író, aki Robert Karoly idejében, 1324-ben fordul elő évkönyveinkben. »Ugy említtetik, írja, mint szlavóniai ban és egyúttal Somogyvármegye főispánja«. És minthogy allitolag azon időben Somogyvármegye főispánja össze volt kötvé Csongrádvármegye főispánjával, minthogy továbbá azon időben ez a Miklós volt Somogyban a főispán, ebből következteti az író, hogy vármegyénk főispánja is ő volt.

Természetes, hogy ezt nem közigazgatási érdekek hozták így magukkal és Zsilinszky legvalószínűbbnek tartja, hogy ez a Miklós birtokos volt Csongrádvármegyében és ezen a révén neveztetett ki főispánna

1328-ban, tehát néhány évvel ezután — mint az író említi — Chelen családja kezd szerepelni e vidéken és Sándor, Cselci

fia említették Csongrádvármegye főispánjával, akit eddig tévedésből Eleknek neveztek történetíróink.

Hogy ez a két név egy azon egyén, azt az író Lehoczkynek egy művéből tett idézettel bizonyítja, mely szerint: »Cselci Alexander dictus Atz, fuit V. dapifer Reginae, dum Regem Carolum e manibus Feliciani illius Zach... ab intenta nece liberasset«. — Vagyis, ez a Cselci Sándor e szerint jelen lett volna mint védelmező Zachnak a király elleni merényleténél; Zsilinszky azonban megjegyzi, hogy a király és királyné megszabadítója nem Sándor, hanem annak fia, János volt, de nem lehetetlen, hogy az előbbi is jelen volt a merényletnél.

»Mit tett, hol és miféle érdemeiket szerzett magának (ez a Sándor) arra, hogy e méltóságra emeltessék? — azt sehol sem találjuk feljegyezve; — mondja az író. De abból, hogy utódiái közül némelyek közvetlenül a királyi udvarban szerepeltek, azt következtethetjük, hogy hadi érdemei voltak. Robert Karoly királynak sok baja volt ekinde az ellenkirályokkal, cseh Vencellel és bajor Ottóval; majd Csák Matával és Omode nádor főval. A külföldi hatalmakkal folytatott háborúk és diplomáciai alkudozásokban hű emberekre volt szükség. Késésgát nem szenved, hogy Sándor, csongrádi főispán is ezek közé tartozott.«

Közvetlen utódja, Tamás, erdélyi vajda-

megvan, elég szomorú, hogy az átkos belvillongással ide jutottunk. — mert Szentesre már ez is fölöttébb káros.

Meghasonlításba hoz bennünket a megyebeli községekkel, amelyek attól a pillanattól, ahogy a megyeszékhely áthelyezése érdekében harcot kezdenek, már idegenkedni fognak tőlünk. Az a Szentes, amelyhez — nézetük szerint — csak ideig óráig tartoznak már, mi tényező sem lesz előtűnik. Mit bánják ők: továbbbépül-e vasútunk vagy nem? létesül-e a tiszai állandó hid vagy nem? kiépül-e a szentes-csongrádi műút vagy nem? Még Csongrádot magát sem fogja mindez érdekelni attól a perctől, ahogy a tápéi határozatban megnyilatkozó eszme ott csak valamennyire is gyökeret kezd verni.

Es az elszigetelt, magára hagyott Szentes, mely ellen az összes megyebeli községek törhetnek, amelytől mind elszakadni iparkodnak, ugyan hová süllyed vissza még az esetben is, ha a kormány és törvényhozó testület akaratából továbbra is megmarad megyeszékhelynek?

Nem mi mondjuk, Vásárhely példája igazolja, mennyire megakasztja egy várost fejlődésében, előhaladásában, felvirágzásában a magárahagyottság. Mert Vásárhely viszonylag nagyon keveset fejlődött azóta, hogy megszünt a vármegye szellemi középpontja, irányadó városa lenni és Szentes helyzete még százszor súlyosabb lesz, mert a községek elszakadási törekvése nem egy azzal, hogy városunkból önálló törvényhatóság legyen — ilyen csak a hígveleji butaság vagy szándékos rosszakarat híhet.

Sorsa tehát e városnak az lehet, ami a régmúltban volt. Ha célt érnek a községek — amiben van okunk kétkedni — akkor lesz Szentesből Szegedmegye egy rendezett tanácsú kihelyezett városa, amelytől azonban az új megye éppen nem fél, mert nem játszat az új kötelékben első hegedűt. Ha

a községek célt nem érnek most — nos, akkor megfogják azt kísérteni újfent, tizszer, százszor is ha kell, mert okvetlenül azt a reményt kell táplálniok, hogy ami nem sikerült ma, sikerülhet holnap vagy egy év, vagy 5 év múlva.

És ez alatt érnek ez a küzdelem fogja emészteni, amely megakasztja majdan városunk fejlődését, előhaladását; lehetetlenné teszi azt, ahogy a szó igaz értelmében középpontja legyünk a vármegyének.

Nem körülbelül, hanem határozottan így alakul a közel jövő, ha a jobb belátás tért nem fog közöttünk.

És a helyzet kérielhetlen logikája szerint, mindez Sima Ferencnek és az ő taborának köszönhetjük.

Ébresszük fel a „Csongrádmegyei kört“!

— Az egyetemi polgártársakhoz. —

Egyszer volt, hol nem volt, hanem hát mégis csak volt Budapesten egy kör, melyet úgy hívtak, hogy: »Csongrádmegyei kör.« Ez a néhai való egyesület pedig mondhatnók kizárólag szentesi ifjakat számlált tagjai között, ezekből voltak tisztviselői és nem tisztviselői; fennállott évekig is — tudomásunk szerint — elég sikeresen működött.

Egyszerre azonban, nem tudni mi okból, feloszlott az egyesület s azóta híre is alig lehet hallani.

Mi a napokban foglalkoztunk ez eszmével és arra az öröndetes meggyőződésre jöttünk, hogy ez a kör nem halt ám meg egészen, hanem csak — tetszhalottként — csöndesen alszik: elaludt, mert elhagyták aludni és azután nem voltak, akik felébresszék; úgy látszik, nem voltak, a kik megértették volna az eszmét, a hivatást, a melyet képviselni, illetve betölteni volt nemes feladata a »Csongrádmegyei kör«-nek; így aztán nem törődtek vele, hagyták csöndesen — aludni.

Nos hát, mi meg ébresszük fel!

Mert hát van annak a »Csongrádmegyei kör«-nek olyan nemes hivatása, a mely mindenkor megadja neki a létjogosultságot, sőt nemcsak megadja, de egy lígy irányú egyletnek a létezését meg is követeli.

Nem is említve, hogy az ugyanazon édes anya, Csongrádmegye, első sorban pedig Szentesnek egyetemi ifjait szorosabb kötelekkel fűzi egymáshoz, a kik így — és ez sajnos de így van — ügyösölván alig, vagy nem is is-

merik egymást: de talán ennél fontosabbat, szellemi hasznot is nyújt némi részben, mert hát mi is a célja ennek a körnek? nem-e az, hogy tagjai, mint szűkebb baráti kör, képezék magukat, képezzék egymást úgy az irodalmi működés, mint az ékesszólás, vagy ha jobban tetszik, szónoklás terén! Ugy hisszük, igen! Már pedig ez a cél megérdemli, hogy kevésbé fáradság érte.

Hiszük azért, hogy törekvésünk: ezt a kör fölébresszteni, újra megalakítani nem marad siker nélkül akkor, ha ezen törekvésünk a kellő támogatásban fog részesülni azok részéről, a kik hívatva vannak, vallevet minden lehető elkövetni fölébressztésére, újraalakítására.

Azon biztos tudattal fordulunk tehát hozzátok, polgártársak, hogy minden késlekedés nélkül csatlakozzatok hozzánk, hogy habozás nélkül nyújtsatok kezet a terv keresztülteléhez.

Ezenkívül — mivel azt hisszük, hogy még némi nyoma, maradványa most is van a kör előbbi fennállásának — azokhoz is fordulunk kérelmünkkel, a kik utolsó fennállása idején tagjai voltak, hogy nekünk a kör jelenlegi miként állásáról, illetve arról, hogy a körnek esetleg még létező örökei hol és mi úton juthatnánk, némi felvilágosítást adni szivesek legyenek.

Fel tehát polgártársak! fogjunk kezet, hogy létrehozzuk azt, a minek létrehozása csak elismerést fog számunkra eredményezni; fogjunk kezet, hogy egyesülve új életre hozzuk a tetszhalottat, azt az egyesületet, mely a miénk lesz minden ízében, s minket illet az érdem, hogy idejekorán fölébressztettük, hogy nem hagytuk egészen meghalni!

Több »Csongrádmegyei egyetemi polgár.«

Dorosma és a megyeszékhely. A

tápéi határozat — mint dorosmai levelezőnk írja — a f. hó 19-én került az ottani községi képviselő közgyűlése elé.

A községi képviselőt a tápéi határozatot egyhangulag magáévá tette és határozatba ment, hogy a község feliratot intéz az országos képviselőházhoz, kérve, hogy Csongrádmegye székhelye Szentesről Szegedre helyeztessék át.

A felirat benyújtására a tápéi terület orsz. képviselőjét, Novák Józsefet kéri fel. Ime, az első község, mely határozatával siet a tápéiakhoz csatlakozni; teljes szövegé-

nak, szolnoki, aradi, sőt közben ugoesai főispánnak is mondati. Mint csongrádi főispánunk, neve a Zách Felicián családjának elíteltetését tárgyazo oklevelen fordul elő, eképen aláírva: »Comar Thoma, Vojvoda Transylvano, Comite Orodiansi, Csongradiensi et de Zonouk.«

Ez a T a m a s tehát több vármegye főispánja volt és az iró felsorolja, hogy már 1319-ben mint aradi, bácsi és szeremi főispán említtetik, majd meg a kunok biraja és erdélyi vajda lett. Résztvett a Csák Máté elleni rozgonyi csatában, tevékeny része volt Visegrád visszafoglalásában. Mint erdélyi vajda legyőzte a Henning alatt fellázadt szászokat. Leghősiabb tette azonban az volt, mikor a Bazarád elleni szerencsétlen ütközetben, látva, hogy a király lova a fáradságtól ingadozik, leugrott és saját lovát adta neki át, mi által a király szerencsésen megmenekült.

Önfeláldozó tettei, természetesen, nem maradtak királyi elismerés, jutalom nélkül. A legnagyobb méltóságra emeltetett. A király rábízta Endre királyfi nevelését, majd őrizetére bízta gyermekét, mikor az Nápolyba utazott, megtette az ország kincstárnokának és, ahol bizalmas küldetése volt valamely fejedelmhez, rendszeren Tamást alkalmazta.

Annyira bírta a király kegyét, hogy az őt rokonának nevezte és a hűtlenektől reá szállott birtokok nagy részét Tamásnak adományozta, aki tehát az idő szerint az ország egyik leggazdagabb főura volt.

Gazdagsága azonban — írja a történet-író — elbizakodottá, kegyetlen zsrunkkává tette és ez okozta bukását is.

1348-ban egy Pochk Endre nevű ember panaszt és óvást tett az esztergomi káptalannál, hogy T a m a s vajda azelőtt mintegy 30 évvel érszakosan kiüzte őt és testvérét a birtokából és azt magának adományozta. Továbbá, hogy Tamás a végből, hogy a nevezett birtokot eltalajdonithassa, Pochk Endrét elfogatta, előbb szeméitől, aztán egyik kezétől megfosztotta és családjának 11 tagját börtönbe vetettvén, ott éhséggel és egyéb kínzásokkal halálra gyötörte.

»Valószínű — írja Zsilinszky — hogy ezen kegyetlen tettének napfényre hozatala kellemetlen hatást gyakorolt a királyi udvarra is. Ellenségei is mindent elkövettek, hogy megrendítsék iránta azt a feltétlen bizalmat, amelynek a legfőbb helyen örvendett. Némelyek ennek tudójánitják Tamás bukását is, mert I. Lajos király koronázatiási ünnepélye után néhány hónappal már nem Tamás, hanem Pecheit Miklós volt az erdélyi vajda. Azonban a fennmaradt okiratok azt tanúsítják, hogy Tamás még 1342 december havában is tarnokmester volt; 1347-ben pedig mint Keve és Krassómegeye főispánja fordul elő.

»A csongrádi főispánságot már korábban letette, valószínűleg azért, hogy azt rokonának, Jánosnak adományoztathassa.«

Ez a János a fentebb említett Cselei Sándor fia volt és gömőri főispán is említtetik. Csongrádi főispánja már 1336-ban, később 1348-ban előfordul. »Némelyek — mondja az iró — két Jánost számitanak. A történeti adatok egybevetése alapján azonban bátran mondhatjuk, hogy ez ugyanaz a János, akit a történetírók hibásan Cselén vagy Cselei Jánosnak neveztek el és aki a leánya meggyalázottságát megbosszulni akaró és az ebednél ülő királyi családra törő Zách Feliciánt — mikor éppen halálos csapást mért volna a királynéra — egy csakánnyal úgy ütötte nyakszirtén, hogy menten összerogyott.«

E tetteért kapta jutalmul a kivégzett Zách család nagy kiterjedésű birtokait. Egmás után érték a kitüntetések, megtették löcsei és szegedi várnaggya, királyi udvari katonává, testőrré, majd Gömör és Csongrádvármegye főispánjává.

I. Lajos király, a nyitrai püspökkel őt küldte legközelebb Dandólo velencei hercegehez és az akkor kötött fegyverszünetet így írta alá: »Joannes Comes Gumuriensis et Chengradiensis«, — tehát gömőri és csongrádi főispán volt.

»Hogy mit jelentsen a Celen vagy Chelen név, írja Zsilinszky, — azt egész bizonyossággal megmondani nem lehet. Horváth Mihály Cselényire változtatta, Bottka Tivadár azt mondja, hogy e férfú neve szabatosan C s e l e i Jánosnak mondandó. Ebből látható,

ben magáévá teszi azt és kijelenti, hogy Szentestől elszakadni kíván, mert semmi tekintetben sem tartja alkalmas megyei központnak.

Bizony felünk, hogy a mozgalom így sokkal általánosabb lesz mint eleinte gondoltuk és sokkal nehezebb megállani a küzdelmet a községek összességének egyértelmű akaratával szemben, amelyet végre is sem a kormány sem az országgyűlés nem ignorálhat teljesen.

A független érzésű Dorosma ezen hatarozata komolyan gondolkozóba ejt, mert azt látjuk belőle, hogy a megindult mozgalom még annál is sokkal jelentősebb, mint amilyennek eleve gondoltuk.

Egy kis restauráció.

Soha annyi tisztujtó székét nem ült Szentes képvisellete közvetlenül egymásután, mint mostanában, amikor az admisztráció javítására irányuló törekvések érvényesülnek.

Alig pár hónappal több egy événél, hogy az általános tisztujtás volt és azóta két ízben választottunk ismét, egyszer főjegyzőt, máskor polgarmestert és adóügyi tanácsnokot, míg e hó végén ismét választó közgyűlésünk lesz, ahol két pénztarost, a közpénztarhoz és adópénztarhoz, kelletik majd választanunk.

Ha hozzávesszük, hogy az utóbbi választások esetleg előléptetéssel járhatnak és így csak újabb választásokat fognak — más állásokra — szükségessé tenni, — s hogy az új statutum is valószínűleg életbe lép rövid időn, amiből ismét egy csomó — újonnan rendszerezett állásra való választás szakad reánk, — bizony nem panaszkodhatunk, hogy bőven nem vagyunk az alkotmányos joggyakorlatnak, a restitúciónak.

A f. hó végére összehívott tisztujtó székre kétségkívül nagy és fontos feladat vár.

A város pénztarostait kell megválasztania, egy közpénztarost, akinek hivatala egy idő óta könyvelési kísérletek anyaga volt és adópénztarost a tanácsokká megválasztott Sulez Károly helyére, aki évek hosszú során át viselte a pénztárosi tisztet, mely sok gondosságot, pontosságot és körültekintést követel, amelyben tehát a tavozót nem lesz éppen könnyű feladat, meléon pótolni.

Mind a két üresedésben lévő állás megérdemli, hogy előzetesen foglalkozzunk velük.

A közpénztár teendői — igaz — nagyon megcsappantak. Elvonatott ügykezelése

hogy a nevezett két jeles történetirő a Chelen szót családnévként tekintni, dacára annak, hogy akkor még családnévek nem használtak, hanem a nevek csak az apa és nagyapá megnevezésével fordulnak elő. Így: Chelentől származott Sándornak fia, János mester.

Walkherr szerint a Chelen név a hunoktól öröklött maradvány, de épp olyan egyéni név, akár Sándor vagy János. Épp azért azt javasolja, hogy Chelen unokáját hagyjuk meg egyszerűen János mesternek.

Némelyek különben — mint az író megjegyzi, tekintetbe véve atyjá nevét, Sándorfi Jánosnak nevezték e főispánunkat. Az bizonyos, hogy utódi a Saagi nevet vették fel. Testvérének, Jakabnak utódi pedig a Megyi családnevet használták.

János mesterről megtudjuk még, hogy az akkori Csongrádmegyében fekvő Saag iránt nagy előszeretettel viselkedett, kastélyt építtetett e községben, szőlőket ültetett és vásártartási jogot eszközölt ki a részére a királlyal 1354-ben.

A többek által ezen időből emlegetett S a g i János nevű eszegrádi főispán tehát tulajdonképpen ugyanez a János mester, aki 1354—65 közt valamelyik évben halt meg.

(Folyt. köv.)

köréből az utadó és armentesítési adó kezelése és teendője jóformán csak a költségvetés keretén belül történő kifizetésekből és bevételezésekből áll, ha csak bérbe nem veszi a város újból a fogyasztási adót és fel nem állítja újváltó a javadalmi tisztséget, melyet mindenesetre a közpénztárral kell kapcsolatba hozni.

Épp ezért — mint ahogy az új statutum még úgy sincsen felsőbb jóváhagyással ellátva, azt tehát bizonyos részében még mindég módunkban van, igényeinknek és a jó és helyes admisztráció igényeinek megfelelően változtatni, talán nem lesz időszerűen ezáltal már felvetni az eszmét, hogy a közpénztár és arvapénztár kezelése egy hivatalban összpontosíttassék és így az új statutumból egy pénztárosi és egy ellenőri állás (az arvapénztárnál) törlőttessék.

Igaz, hogy a városnak ez idő szerint 3 pénztári ellenőre van, mindenik 6—6 évre megválasztva és hogy ezek egyik sem mozdítható el hivatalából, (legfőkébb, ha rászolgál, felegyímél) a 6 év eltéle előtt. Ez azonban, nézetünk szerint, nem okozna semmi nehézséget, mert az adópénztárnál a jóval szaporított munka és kibővült ügykör folytán okvetlenül kelletik majd egy pénztári tisztet alkalmazni és meg vagyunk győződve, hogy hasonlóan fizetéssel akár a mai közpénztári ellenőr is szívesen átmegy az adópénztárhoz pénztári tisztnek, ha ezt a város jó admisztrációjának érdeke úgy kívánja.

A kérdés megoldása tehát, hogy a közpénztár és arvapénztár kezeletése egyesíttessék, épp most volna a legkönnyebb.

A mai arvapénztáros így is jó idő óta teljesíti a közpénztárosi teendőket is és ez idő tapasztalata azt igazolja, hogy e kettős minőségben teljesen megelégt mindenik hivatalának, sem az egyik sem a másik pénztára kezelésében soha semmi fennakadás nem volt, a közönség érdeke semmiben sem szenvedett hátrányt.

Természetes, hogy a két pénztár együttes kezelését nem lehetne csak úgy rövidesen kimondani, hanem a statutum megfelelő módosításával volna ez behozható; — végérvényesen csak akkor, amikor a módosított szabályrendelet már felsőbb jóváhagyással ellátott és hatályba is lép. Azonban egy kellő átmeneti időszakot így is lehetne teremteni azzal, hogy a közgyűlés a mai arvapénztarost, aki úgy ezen, mint jó idő óta a közpénztárosi teendőket is pontosan, lelkiismeretesen, közmegelégedésre teljesíti — választaná meg közpénztarosnak, meghagyván őt ideiglenesen az arvapénztárosi alkaliban is addig, amíg a két pénztár együtt, egy hivatalban leendő kezeléséről, törvényes formák között, szabályrendelettel is gondoskodás történik.

Költségvetésünkben ezzel évi 1200 forint csökkenne a személyi kiadás és az ügykezelés is sokkal egyszerűbb, tömörebb, megbízhatóbb volna, mint volt eddig.

Ami az adópénztárosi állást illeti, erre nézve is nyíltan emlídjünk a nézetünket.

Egy hivataltestületet fenntartó közületnek első kötelessége, hogy méltányos legyen alkalmazottjai iránt, ében tartsa ezekben a nemes ambíciót, tekintettel legyen a szolgáltatásban eltöltött évek számára és ezzel az illető érdemeire és chhez képest lehetőleg mindenkor betartsa a választásoknál a fokozatos előléptés elvét.

Az adópénztárosi tiszt betöltésénél ez az elv különösen betartandó — szerintünk.

A pénztár mai ellenőre 11 éve szolgálja a várost, a legnagyobb méltánytalanság volna hát, ha most amikor az út nyitva áll előtte az előhaladásához, erre az útra akár valamelyik alantasabb tisztársát, akár kívülről valakit aki ezzel lép a város szolgálatába, állítaná a képviselőtestület.

A fokozatos előléptetés elve itt egészen helyén alkalmazható és különösen itt, az adóügyosztályban, amely különben is sok gyakorlati jártasságot igényel.

Az ellenőr lépjen elő pénztaróssá, az első számtiszt ellenőrré, a második ennek helyére és így tovább. Aki pedig életét a közszolgálatnak akarja szentelni és mint novicius lép be, az kezdje a lépcső legalsó fokán,

onnan haladjon fölfelé, érdeme szerint. Természetesen, ezt csak a képesítéshez nem kötött hivatalos állásokra érjük, mert a képesítéshez kötöttek már e milyenségükkel fogva egyszerre kész embert kívánnak.

Ime, ezek volnának nézeteink a küszöbön levő részleges tisztujtásra nézve.

Ajánljuk ezeket megvitatás és megszívlelés végett a városi képviselőtestület tagjainak szives figyelmébe.

Ujdon s á g o k.

Szentes, 1891. november 22.

— **Fogyasztási adójavadalom.** A szegedi pénzügyigazgatóság nem fáradoz bele a kisérletezésbe, hogy minél magasabb bérösszeget facsarjon ki a községektől a f. évi január 1-től a fogyasztási adójavadalom bérletéért. A szegedvárosi fogyasztási adójavadalomra már másodsor tartott árverést, a nélkül hogy bár egyetlen ajánlattevő árverező is jelentkezett volna. Hozzánk Szentesre pedig a napokban táviratozott az előjárásnak, hogy hajlandó volna 40,000 frtért is bérbeadni újból 3 évre a javadalmat. Mint-hogy pedig Szentes ennyit sem adhat érte, valószínűleg erre is licitáció lesz kitűzve és majd csak ennek eredménytelensége után lép a pénzügyigazgatóság újabb engedelmények terére.

— **Választó közgyűlés.** Szentes város képviselőtestületének tisztujtó közgyűlését, a tisztujtó szék elnöke, Stammer Sándor alispán a f. hó 30-ára hitta össze. A választó közgyűlés, amely a közpénztárosi és az adópénztárosi alícs lesz betöltendő, a mondott napon délelőtt 9 órakor kezdődik.

— **Irodalmunk gyászja.** Mély gyászba a magyar irodalomnak. Csikví Gyergely, a mai dramáiról nemzedék legkiválóbb, legtehetségesebb és legtermékenyebb tagja, a f. hó 19-én éjjel, hirtelen elhalálozott. Halála pótolhatatlan vesztesége dráma-irodalmunknak, amelyet sok maradandó becsű munkával gazdagított.

— **Regálékártalanítás.** A két éve történt regálék-kiszajátítás folytán, tudjuk, minden község kirosult többé-kevésbé, amennyiben az italmérségi jog tőle megvonatván, az ezáltal jövedelmében szenvedett csorulás nem kártalanított teljesen, sőt egynémely községé, mint Algyó és Sándorfalva is — semmiképen sem, amennyiben a jog itt nem a községé, hanem a földesuraságé volt, bár addig a községek is láttak némi hasznát. Algyó és Sándorfalva ennek folytán a pénzügyminiszterhez fordultak némi kártalanítást kérni és kérelmüket Zsilinszky Mihály főispán is melegen partolva, mincképen Wekerle Sándor pénzügyminiszter a napokban hivatalosan arról értesíti a főispánt, hogy felterjesztésére Algyónak 1357 frt 20 kr, Sándorfalvának pedig 2106 frt utalványozott ki, regálékártalanítás címén.

— **Egyéni kevesebb.** Az erőszakolt botrányos ügyek száma egyre fogy, örvendően kevesedik és maholnap elmondhatjuk, hogy minden vonalon ki van rontva a talaj a botrányesimilók alól, akiknek Sima Ferenc a nagymestere. Emlekeznünk fognak még olvasóink bizonyára arra a botrányos házszára, melyet ez a d e r é k (?) ú r Mátéffy Kálmán megyei aljegyző volt mindszenti szolgabíró ellen indított, azzal a mérés és most hazugnak bizonyult váddal, mintha a nevezett aljegyző, még szolgabíró korában, a szegvári iparosokon hivatalos zsarolást követett volna el. Hirlapban hányszor lett ezért M á

t éffy Kálmán méltatlanul meghurcolva, hányszor a régi közigazgatási bűnök élő példáját a közönség elé állítva. Egy ízben magyarozatot is kért két, még igazolta utján, Sima Ferencztől, hogy igazolja: vannak-e a birtokában olyan okmányok, amelyek gyalázatos vádját alapítja. A derek úr azonban kitért a magyarozat-adás elől, bár beismerte azt, hogy neki semmiféle olyan okmány, amely Mátéffy K. ellen a zsarolás vétségét igazolná, nincsen. Titokban aztán folyt az aknamunka. A szegény szegvári iparosok, élükön Agoston Istvánnal belehajszoltattak Mátéffy Kálmán, Piti István volt szolgabírói irnok, sőt több az alispán elleni panasztevésbe is, akik ellen legutóbb a kereskedelmi minisztertől a fegyelmi vizsgálat elrendelését kérték. Szóval: folyt a házasság teljes erővel, működtek a piszkos kezek, éppen úgy, mint a hogy őket a névtelen feljelentéseknél működni látjuk. Most aztán végre ez a gyáva lesből, alattomban erőszakolt úgy is befejezést nyert. Mátéffy Kálmán, persze, azallat míg ez a megtörtetésére erőszakolt úgy vizsgálat tárgyát képezte, kénytelen volt a legméltatlanabb meghurcoltatást is eltűrni. Most azonban, mint értesülünk, az úgy végbe fejezést nyert a kereskedelmi miniszter határozatával, mely a szegvári iparosok, Agoston István és társai panasz tárgyában hozott másodfokú iparhatósági határozatot helyben hagyta és a panaszosokat, a miniszterhez felvitt panaszos feljelentésükkel, melyben Stamer Sándor alispán, Mátéffy Kálmán volt szolgabíró és Piti István volt szolgabírói irnok ellen a fegyelmi vizsgálat elrendelését kéri, elutasítja. E miniszteri határozattal vége szakad ennek a piszkos hajszának. Azt hisszük azonban, hogy a méltatlanul meghurcolt aljegyző most már nem fog kénsni, méltó megtorlást venni azokon, akik őt, zsarolással vadolva, ragalmazták.

— **Uj iskolák a megyében.** Dorosma község képviselőtestülete, a legutóbb tartott közgyűlésében — mint levelezőnk írja — egy fiú és egy leányosztály parhuzamosítással határozta el. Dorosmán tehát ezzel együtt, a külterületen is, a beiterületen pedig tíz, összesen 15 tanító és tanítónő fogja most már az elemi népoktatást teljesíteni.

— **A nagyapját keresi.** Egy Hegedűs Jóska nevű 15—16 éves síheder állított be a napokban a rendőrséghez azzal, hogy ő a nagyapját keresi. Mokráról szakadt ide a szegény árva fiú, miután ott a szülei elhaltak. Azt állítja, hogy apja, Hegedűs József, mokrai ember volt, de az anyja szentesi leány és hogy anyja utáni nagyapja és nagybátyja itt laknak ma is Szentesen. De hogy e nagyapát és nagybátyát hogy hívják — erről semmi felvilágosítást sem képes adni. Mindössze arra emlíkszik, hogy évekkal ezelőtt egy ízben a szüleivel ő maga is járt itt Szentesen, a látogatásukra. A fiut, addig is, míg hozzátartozóit kipuhatolni sikerül, egy városi rendőr vette a házához, nehogy titléte alatt, a nyomortól üzelve, csavargásnak, koldulásnak adja magát. Ha valaki a fiú hozzátartozóiról — az itt elmondottak után — némi útbaigazítást tudna adni, jelentkezzék ez iránt a rendőrségnél.

— **Csany a megyeszékhely kérdésében.** Éppen lapunk zárta előtt veszünk hírt csanyi levelezőnkötől, hogy a község képviselőtestülete a f. hó 21-én tartott közgyűlésén *egyhángilag* magáé vá tette a tápéi határo-

zatot és ezzel hozzácsatlakozott azokhoz, akik a megyeszékhelynek Szentesről Szegedre leendő áthelyezését fogják a kormánytól és a törvényhozástól kérni. E szerint eddig a vármegye két községe nyilatkozott már Tápén kívül a megyeszékhely kérdésében és a mozgalom — úgy látszik — gyorsan terjed és széles gyűrűben vet hullámokat az a tápéi határozat, melyet némelyek olyan kicsinylően, megvetéssel fogadtak és minden áron neveltségessé iparkodtak tenni.

— **Iparkamarai kultag-választás.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara szentesi alkerületében iredésében levő iparkamarai iparos-kultagság betöltésére, a f. évi december hó 1-ére hívta össze Arady Kálmán rendőr-főkapitány az iparosok választó gyűlését az ipartestületi ház nagytermébe. Hely és idő tehát most elég jól van megválasztva és azon érdeklődésből itélve, amellyel iparosaink a kamarai titkárság, Kulinyi Zsigmond f. hó 16-iki értekezését kísérték, semmi kétségünk az iránt, hogy a választógyűlés összehívása ezúttal nem marad meddő és iparos polgártársaink bizalma olyan pályatársukban fog összpontosulni, akiben megvan minden képesség, jóakarát, értelem és igyekezet ahoz, hogy érdekeiket a kamarában kellőképpen megvédje és érvényesítse.

— **Távózó közigazgatási gyakornok.** Szójk a Kálmán közigazgatási gyakornokot, aki e minőségben a mindszenti főszolgabíró-sághoz volt beosztva, Csanád vármegyében helyettes megyei aljegyzőnek választották meg és a nevezett már Makóra is költözött, hogy új hivatakt elfogjalja. A tavozása folytán megüresedett közig. gyakornoki állásra most lett kiírva a pályázat, melynek értelmében az ezen állást elnyerni óhajtók, pályázati kérvényeiket a f. hó 30-ig tartoznak a főispánnal benyújtani. A pályázat egyéb feltételeit lapunk mai számanak hirdetései rovatában találják meg az érdeklődők.

— **Az intrika decára.** A f. év nyarán Nagyváradon rendezett országos iparossegéd-munkakiállítás alkalmakor, mint erről már hírt adtunk, több szentesi iparossegéd is szép kitüntetésben részesült. A kitüntetettek részére megküldött okmányokat és díjakat az »Iparos-íffjak képző és segélyező egyletének« élnöksége ki is osztotta még a múlt hó 18-án az illetők között. Csak egy kitüntetett nem nyerte el érdeme jutalmát, a neki megítélt arany okmányt és érmet, — Acsi Kovács József korszós-segéd, aki ellen valami irigye által feljelentést tétetett a kiállítás végrehajtó bizottságához, mely ennek folytán a neki megítélt jutalmakat visszatartotta. Az úgy azonban ma már tisztázva van. A titkos feljelentés semmisenk bizonyult és Acsi Kovács József aranyokmánya és jutalmódija már meg is érkezett a napokban Szentesre. Így vallott kudarcot az ellene szőtt intrika és az egylet, amelyhez a nagyváradi kiállítás végrehajtó bizottsága a megítélt jutalmakat beküldte, a napokban fogja azokat Acsi Kovács Józsefnek átadni.

— **Vonatkésések.** A mi speciálisan helyi érdekű vasútunkon, melyen a vasútügyi bizottság tagjai még most is ingyen szabadjoggal utazgatnak akár hivatalos minőségben esik ez az út, akár pedig privátmulatságból — ezen a csigalassúságu vasúton napirenden vannak újfent a vonatkésések elanynyira, hogy az emberek újságszamba mondják el egymásnak, ha a vonat rendes időben megérkezik. A vonatkésések okát nem sike-

rült kipuhatolunk, de tény, hogy megállandósulni látszanak s épp ezért hívjuk fel a bosszantó körülményre a vasútigazgatóság figyelmét.

— **Uj orvos.** Egy fiatal orvos telepedt le a hét folytán városunkban, Konrád Sándor dr. — Az új orvos lakása a III. tized 173-ik számú, Imrei-féle házban van. Oklevélt, kihirdetés végett, a f. hó 20-án mutatta be a vármegyén.

* **Figyelmeztetés.** Lapunk egyes példányai helyben kizárólag Schönfeld A. könyv- és papirkereskedésében és a lapki-hordóknál kaphatók.

Irodalom.

Dura Máté »Uj élet« című költeménykötete sajtó alól már a legközelebb kikerül s az előfizetőknek és megrendelőknél azonnal bérmentve megküldetik. A könyv bolit ára jóval magasabb lesz. Gyűjtőívek és előfizetési összegek a szerző nevére (Budapest, honvédelmi minisztérium) címzendők.

A »Képes Családi Lapok« legutóbbi száma rendkívül érdekes és dús tartalommal jelent meg. Benitzky né Bajza Lenke »Titok« című regényének folytatása mellett ott találjuk Palágyi Lajos-nak »Szerelem« című hosszabb költeményét, Nagyvárad y Mirán-nak elbeszélését és több apróbb érdekesítő beszélyt. Irodalmi becsét emeli e számnak *Tolnai Lajos* megkezdett cikksorozata, melyben a magyar költőknek írói jellemrajzát festi Csokonaitól — Bartók Lajosig. E nagy költőnk és kritikuskunk nem a költők életrajzát ismerteti meg velünk, hanem a költő egyéniségének, írói jellemének hű rajzát adja. E számban Csokonayról beszélt, méltatja irodalmi működését, mely nevét a magyar irodalom történetében halhatatlanná tette. Részünkről a legmelegebben ajánljuk a »Képes Családi Lapok«-at olvasóink figyelmébe, mint egy oly lapot, melynek minden egyes száma legkiválóbb írások és irónóink tollainak műveit tartalmazza. Előfizetési ára: Egész évre: 6 frt; fél évre: 3 frt; negyedévre: 1 frt 50 kr; mely előfizetési összegek a »Képes Családi Lapok« kiadóvatalához, Budapest, nagy korona ú. 20. szám alál címzendők.

CSARNOK.

A c, d, e, f, stb. rehabilitációja.

(Zeneiskolai történet.)

Az a kis leány, akiről most imi fibok, csöpp, barna teremtés, de úde, mint egy kibontakozott tavasz, vagy mint egy meglevesedett pázsit.

Sári a neve.

Arról nevezetes, hogy tanárai a városi zeneiskolában tanítás közben a menyezetett szemlélik. Nem mernek sem a fekete szemébe, sem a tündöklően fehér nyakára tekinteni.

Mert ezek a szemek és ez a nyak körülbelül olyan fajta hatással vannak rájuk, hogy Pán, Orpheusz, Cecilia és más zene-kapacitások, a kótának nevezett légy lábakkal egyetemben nyomban ismeretlen emberekké és érthetetlen akom-bakomokká válnak előttük.

Semmi csudálatosság nincs tehát abban a föltevésben, hogy ez az állapot a városi muzsikuskora nézvést a legparányibb módon sem élvezetes.

Már magában a zene is poézis, még pedig az érzelmei poézise. Aztán a zongoránál képtelenség úgy tanítani, hogy egy szép leány

mellett a közelség édes voltát, a fehér ujjak gyöngéd érintését ne érezze az ember.

Hátha még elképzeljük, hogy csupa hívásból kénytelenek vagyunk két kiválóan csókra termelt ajkacsokán megnyílni látni s ez ajkák közül behízogó csicsérgéssel kiadó szerelmi dalocskákat hallgatni: világos lesz előttünk, hogy Sára tanítása a városi zeneiskolában nagy és nehéz föladat.

Mert elvégre is a muzikusokról is áll az az életbölcséleti axióma, hogy az embernek nem csupán füle van na k.

Az utóbbi időben különösen az ének-tanítás emésztett föl Sára mellett nagy passzív erőt.

A kis leány kijelentette, hogy az út, re, mi, fa, so, la, si, do-féle skálákat többé nem akarja és nem is fogja énekelni semmi-nemű változatban. Ha már egyáltalán valami skálát akarnak vele énekelteni, hát a c, d, e, f, cisz, gis, fisz és társai helyett, írjanak a kották alá valami kedves költeményeket.

A muzikusok meg voltak rökönnyödvé e határozott kijelentésre. Belátták, hogy a Sára kedvéért sem a hangjegyek törvényeit nem változtathatják meg, sem egy új zene-tanítási irány-nak apostoláivá nem válhatnak, em pedig Sárát nem küldhetik el az intézetből, mert utóvégre is előnyére van az ilyen muzikális iskolának, ha egy-egy nyilvános hangverseny alkal-mával olyan szemnek is, szívnék is kellemetes eleven gyönyörűséget állíthatnak ki a pódiumra, aminő Sára.

E tényekkel szemben a föladvatok legnehezebbikét választották a derék zenetanárok. Belátták, hogy a városal, amelyeket nyugdíj-köves tisztviselőkké avatta föl s kirántotta a bo-heme-világból, hálásaknak kell lenniök, követ-kezőképek egyetlen tanítványát, tehát Sárát sem szabad az intézet kötelekéből elbocsátani.

Megtörtént az a hallatlan eset, hogy ahány tanára van a zeneiskolának: az egyetlen egy sem ismeri mostanság a családi estvék csöndes gyö-nörűségeit, mert egytől-egyig minden este visz-szavonulnak saját — külön szobájukba, vagy saját — külön asztalukhoz s ott görnyednek álló éjszakákon keresztül, véres izaddással törvén-fejüket azon a képtelenségen, miként lehetne Petőfi vagy Tóth Kálmán szerelmi költeményeit az út, re, mi, fa, so, la, si, különféle futamaira alkalmazni?

Miután pedig e törekvésükkel kielégítő eredményt nem tudtak elérni, ahhoz kelle folya-modniök, ami nehezebb munka a favágással is és náluk végtelen szellemi gyötöréssel járt, hogy t. i. ma gu k igyekeztek szerelmi verseze-tek-et faragni.

Mi következett ebből?

Az, hogy Sárának e mértéktelen befolyásáról a zenetanári elmékre s a gyötrelmes versfárgás-ról a muzikusnék értesültek, mihez képest nem lessz csoda, ha pár nap multán minden zene-tanár — tisztára megkopasztatott ragyogó holdvilágszínű koponyával fog megjeleneni az utcán.

Ha csak a leendő új kultúr-szenátor meg nem könyörül rajtuk, kimondván, hogy a városi zeneiskolában ezentel szépséges, de akara-tos leányok nem vétetnek föl; a c, d, g, e, a, h, pedig ezennel ünnepélyesen vissza-állíttatnak őket megillető régi jogaikba.

(Sz. H.)

KÖPE.

KÖZGAZDASÁG.

Állategészségügy.

A »Szentesi Lap« f. évi noveber 17-iki 139 száma »hüsmizériák« című cikkében utal arra, hogy a közfogyasztásra szánt sertések is a közvágóhídon, állatorvos közbenjöttével vágassanak.

A f. évi 37.485. III. 8. sz. földmívelés-ügyi miniszteri körrendelethez kiadott hús-vágási szabályrendelet szerint, ha a közvá-góhíd sertések ölésére is be van rendezve, a közfogyasztásra szánt sertések is csak a közvágóhídon ölésnek; tehát építsen és rendezzen be a város sertés-vágóhídat — ez szükséges — és alkalmazzon a leendő állatok vizsgálására kellő szakismerettel bíró szakkö-zvető (állatorvost) — ez még szükséges! — és az ilyen hüsmizériák meg fognak szün-ni; mert Szentes állategészségügyi szolgálá-

tát ma már egy állatorvos nem képes ellátni, a fölületes, gyors vizsgálat pedig csak tévé-déseket eredményez, most mint is, amennyi-ben az elkobzott hús se strechinus se ser-czegő-üszögös nem volt, hanem csak borsó-kás — A serczegő-üszög előfordul szarvas-marhánál, de sertéséknél nem; a strechina — helyesen trichina (fonaloc), fonalszerű fereg, mely nagyító üveg (mikroskóp) alatt ismerhető fel, előfordul ugyan a sertés-húsbán, de az nálunk Magyarországon nem észlelte-tett eddig. A borsóka, mely a fentebb emlit-tett elkobzott húsban nagy mennyiségben volt, kendermag nagyságú hólyagból áll és könnyen felismerhető. A borsóka az ember belében elő-fordulni szokott galandóc (pántlika giliszta) éb-renyéből fejlődik és a borsóka-hólyagban látható makszemnyi pont a galandóc feje, mely ha az ember belébe jut, ismét galand-óc fejlődik belőle.

Többen intéztek kérdést hozzám, hogy igaz-e? hogy a veszedelmes trichina beteg-ség a sertések között fellépett. Nem igaz, s egyszerűsint szolgálnak e sorok a közön-ségnek megnyugtatóra, hogy az elkobzott húsbán nem az emberre oly veszedelmes trichinus, hanem borsóka volt, mely az em-ber egészére szintén káros, szerencsére az a mi sertéséinknél csak ritkán fordul elő.

A »Szentes és Vidék« november 19-iki 94. számában »közegészségügy« cím alatt köz-lötték téves információ alapulnak, a meny-nyiben a 4 hús-vágótól elkobzott hús csak két sertésnek a húsa volt, és a két hús-vá-gónál talált borsókás hús egy sertésből származott, a másik két hús-vágótól elkobzott hús szintén egy sertés húsa volt és az nem is volt borsókás, hanem annak vörhenyes vörös színű szalonnája és az abban volt lencse nagyságú véromlények a sertésnek leölés előtt lázas állapotára engedtek követ-keztetni, tehát e sertésnek leölés előtt beteg-nek kellett lenni.

Szentes, 1891. november 21-én.

Hufnagl Jakab,
m. állatorvos.

Uj fajta szőlő. Schlumberger Róbert dr. a legkiválóbb osztrák bormelől az osztrák mezőgazdasági egyesület egyik szakosz-tályában bemutatott egy Muschitzky százasos által beküldött, Délmagyarországon vadon termő szőlőfajt, mely a filloxera által elpusztult szőlőterületen kelt ki. Az új szőlőfaj eddig teljesen ismeretlen. Széles levele és hatalmas firtve van. A filloxera nem tesz kárt benne. Mindenetre különös, hogy először is Ausztriában mutatnak be egy Magyarországon felfedezett új szőlőfajt, mely ellenáll a filloxerának. Reméljük azonban, hogy most, mikor a magyar földmívelésügyi minisztérium a hirlapokból is értesülhet az új szőlőfajról, nem fogja elmulasztani az ügyet közelebből megvizsgáltatni és az eredményhez képest intézkedni. Mi itt az iróasztal mellett természetesen nem szólhatunk hozzá szakszerűen. de azt hisszük, nem lehetetlen, hogy az új szőlőfaj magról kelt, minthogy az ilyen szőlőkötők erősebbek a többieknél.

Végladások és a miniszter. Ujabb idő-ben az iparosok és kereskedők köréből szá-mos a panasz, hogy végladások, árverések, s más tömeges eladások a törvény korláto-zott intézkedése dacára ez idő szerint is föl-fötte nagy számban fordulnak elő. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter felhívja a hatóságokat, hogy oly esetekben, mikor a hatóság a fenforgó körülmények mérlegel-sénél arra a meggyőződésre jut, hogy a végladás, vagy árverés bármily visszaélésre vezethet, vagy csak ürügyül is szolgálja, hogy egyes cégek a közönség ámitására alkalmas módon bocassák áruikat forgalomba az iparosok és kereskedők károsítására, mód-jában áll az endegély megtagadása által a visszaéléseknek elejét venni. A végladás-nak előzetes hirdetését a miniszter szigorúan megtiltja, s előforduló esetekben, e tilalom hatályos érvényesítése érdekében az ipartör-vényben foglalt szigorú büntetéssel fogják az illetőket sújtani.

A képesítés kiterjesztése. A kereske-delemügyi miniszter a következő körrende-

letet intézte valamennyi magyarországi má-sodfoku iparhatóságához: A takács-ipar, a fa-zekas-ipar, továbbá a szita- és rostakészítő-ipar új paragraf levén, melyek kézműves természetüknél fogva rendszerint csak hosz-zabb gyakorlás útján sajátíthatók el, — az 1884. évi XVII. t. cikk 5. §-ában foglalt felha-talmazás alapján és az 1884. évi augusztus hó 26-án 39.266. sz. alatt kelt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendlet 2. §-ában levő lajstrom kiegészítéséről ezen-nel rendelem, hogy az idézett ipartörvény-nek a képesítés igazolására vonatkozó ren-delkezési a takács, a fazekas, továbbá a szita- és rostakészítő iparágakra is mindenben alkalmazassanak, illetőleg a most megneve-zett iparágakal ezennel a képesítés igazolá-sához kötött mesterségek közé sorozom. Erről a hatóságot a hatósága alatt álló első-foku iparhatóságok megfelelő utatással és ahhoz tartás végett értesitem.

Vasúti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentes között.)

Érvényes 1891. október 1-től.

Szentes—Szolnok.

Szentes	indul 5 ó. 35 p. éjjel, 12 ó. 05 p. d. u.
Töke	> 6 ó. 11 p. éjjel, 12 ó. 41 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	> 6 ó. 51 p. d. e. 1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok	> 7 ó. 23 p. d. e. 1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár	> 7 ó. 41 p. d. e. 2 ó. 17 p. d. u.
Martfű	> 7 ó. 59 p. d. e. 2 ó. 36 p. d. u.
Kengyel	> 8 ó. 34 p. d. e. 3 ó. 11 p. d. u.
P.-Tenyő	> 8 ó. 55 p. d. e. 3 ó. 31 p. d. u.
Szajol	> 9 ó. 16 p. d. e. 3 ó. 55 p. d. u.
Szolnok	érk. 9 ó. 44 p. d. e. 4 ó. 25 p. d. u.
Budapestre	> 1 ó. 55 p. d. u. 7 ó. 45 p. éjjel

Szolnok—Szentes.

Budapestről	indul 9 ó. 40 p. éjjel, 8 ó. 15 p. d. e.
Szolnok	> 3 ó. 45 p. éjjel, 11 ó. 46 p. d. e.
Szajol	> 4 ó. 20 p. éjjel, 12 ó. 20 p. d. u.
P.-Tenyő	> 4 ó. 43 p. éjjel, 12 ó. 41 p. d. u.
Kengyel	> 5 ó. 11 p. éjjel, 1 ó. 09 p. d. u.
Martfű	> 5 ó. 39 p. éjjel, 1 ó. 36 p. d. u.
T.-Földvár	> 6 ó. 08 p. d. e. 2 ó. 03 p. d. u.
Homok	> 6 ó. 20 p. d. e. 2 ó. 15 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	> 7 ó. 10 p. d. e. 2 ó. 52 p. d. u.
Töke	> 7 ó. 38 p. d. e. 3 ó. 25 p. d. u.
Szentesre érkezik	8 ó. 13 p. d. e. 4 ó. — p. d. u.

A csongrád—félegyházi h. é. vasút menetrendje.

Félegyháza-Csongrád.

Félegyházáról 12 ó. 15 p. d. u., 4 ó. 55 p. d. u. K.-K.-Szállásról 12 ó. 48 p. d. u., 6 ó. 33 p. este. Csongrádra érkezik 1 ó. 31 p. d. u., 6 ó. 18 p. este.

Csongrád-Félegyháza.

Csongrádról 9 ó. — p. d. e., 2 ó. 15 p. d. u. K.-K.-Szállásról 9 ó. 52 p. d. e., 3 ó. 1 p. d. u. Félegyházáról 10 ó. 29 p. d. e., 3 ó. 36 p. d. u.

Félegyházáról Budapest felé indul:

Személyvonat 3 óra 24 perc éjjel; omnibusz-vonat 7 óra 24 perc reggel, gyorsv. 12 óra 1 perc d. u., személyv. 4 óra 43 perc d. u.

Budapestről Félegyháza felé indul:

Személyvonat 7 óra 45 perc reggel, omnibusz-vonat 12 óra 20 perc délután, gyorsv. 1 óra 40 perc délután, omnibusz. 3 ó. 20 perc d. u. személyv. 7 óra éjjel, gyorsv. 9 ó. 30 p. éjjel.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátffy Ferencz

Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Med. univ. dr. Czukermann Soma

fogbajosoknak rendel naponta délután 1-től 4 óráig.

Műfogak és teljes fogsorok készítése, úgy fogak pomblásai, valamint foghúzás — utóbbi fájdalom nélkül altatással is — eszközöltetik.

Körrejtély. Érdekes, nélkülözhetlen játék a hosszú téli estékre. A körrejtély csak akkor valódi, ha a gyári jelvényvel, a Horgonygal el van látva.

Ezer meg ezer szülő dicséretleg elismerte a hires

Horgony-Kőépitőszekrények

nagy nevelési értékét; jobb játék nem létezik gyermekek és felnőttek számára! Részletesebbet ezekről valamint a „Körrejtélyről” képes árjegyzékünkben találni, melyet minden szülőnek meg kellene rendelni, hogy kellő időben gyermekek számára igazán alkalmas karácsonyi ajándékot kiválaszthatnak és megrendelhetnek. Az árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek szét. — Minden kőépitőszekrény a „Horgony” jelvény nélkül közönséges és kiegészítésre nem alkalmas utánzások, ennél fogva mindig

Richter-féle Horgony-Kőépitőszekrény

kérendő és csak ilyen fogadandó el. — Minden finom játékeszkereskedésben 35 krtól 5 frtíg és feljebb kaphatók.

RICHTER F. AD. és TÁRSA,

első osztr.-magy. csász. és kir. szabad. kőépitőszekrény-gyár.

B é c s, I. Nibelungengasse 4. Oltén, Rotterdam, London, E. C., New-York 310 Broadway.

AKÁ CZ-FA!!

Tűzifa- és szén-eladás.

Értesitem a nagyrdemű közönséget, hogy **kitünő minőségű**

AKÁCTŰZIFA
és

szoba-fűtőszén

kapható túl a kurcai üzlettelepemen.

Szentes, 1891. november hó.

Sonnenfeld Sámuel,

fakereskedő.

3-2

Felhívás heti betét-részlet jegyzésére.

A szentesvidéki takarékpénztár saját kebelében 1892. január 1-től számítandó öt évre terjedő heti betétüzletirészeséget alakít, amelyben résztvevők hetenként és részletenként 50 krt fizetnek az intézet pénztárába. A szentesvidéki takarékpénztár pedig a heti betétek után adómentes 4 1/2% os kamatot fizet a betevőknek, miért is közhírré tétetik, miszerint az üzletrészek jegyzése az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt naponkint eszközölhető, hol is ezen üzletre vonatkozó részletes szabályzat megtekinthető.

Beiratási díj az intézet pénztára javára egyszersmindenkorra 50 kr. 3-1

Horgony-Pain-Expeller.

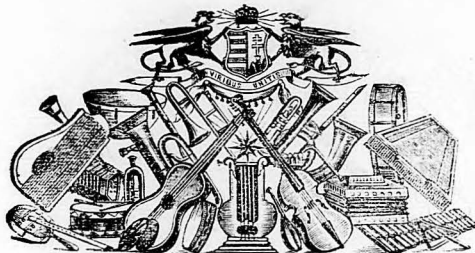
Ezen rég jónak bizonyult bebiztosítást osztr. köszvény, tagszagatás stb. ellen lejjobbban ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak horgonygal valódi!

CS. ÉS KIR. SZABAD. HANGSZER-GYÁR

STOWASSER J.

BUDAPEST, II., Lánchohid-útcza 5. sz.

Ajánlja gazdag választéku raktárát mindennemű

HANGSZEREK BEN,

valamint azok alkatrészeiben, bel- és külföldi hurok a legolcsóbb gyári árák mellett. — *Lelkiismeretes kiszolgálás.*

Czimbalom

különlegességek 40 forinttól fölfele.

Hegedűk

jó hanggal, vonóval együtt 2 frt 80 krtól fölfele.

Községi dob

géppel, ütőfakkal együtt 10 forint 50 kr.

Mindennemű javítások
Jól és olcsón
készíttetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dr. Konrád Sándor

egyetemes orvostudor lakik III. tized 173. sz. Imrei-féle házban. 3-1

Csongrádvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Csongrádvármegye tisztántúli j. szolgabírói hivatalánál (székhely Mindszent) rendszeresített közigazgatási gyakornoki állás lemondás folytán üresedésbe jöven, felhivatnak mindazok, kik ezen 300 frt évi fizetés és 60 frt lakbér illetménnyel javadalmazott állást elnyerni kívánják, hogy képességüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényüket a vármegye főispánja, méltóságos Zsilinszky Mihály úrhoz, Szentesen e hó 30-ig nyújtásák be.

Szentesen, 1891. november 19-én.

Stammer Sándor,
alispán.

3-1

5145.
1891. sz.

Csongrádvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Szentes rendezett tanácsú városnál üresedésben lévő s 800 frt évi fizetéssel díjazott adópénztárnoki, tovább az ugyanott üresedésben lévő s 700 frt évi fizetéssel díjazott közpénztári pénztárnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni kívánják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. hó 28 ik napjának délutáni 5 órájáig hivatalomhoz nyújtásák be.

Szentesen, 1891. évi november 9-én.

Stammer Sándor,
alispán.

3-2

Gimn. tanulók figyelmébe!

Naponkint 4-5-ig lakásomon a német nyelvben, jutányos áron oktatást adok. — Bővebbet Schönfeld A. könyv- és papírkereskedésében.

DEUTSCH MIKSA,
tanító.

3

Zongora-óktatást ad,

kezdőknek és előhaladottaknak, saját lakásán, vagy házhoz járva, előnyös feltételek mellett, Taub Dávidné. Értekezhetni ez iránt férjével, Taub Dávid elemi népiskolai tanítóval, az izr. elemi iskolában. 3-2

Üzleti értesítés.

Méltóságos Aczel Péter úr magyaráti ősi szőlőjéből, alólírott cégbejegyzett kereskedőnél a következő magyaráti borfajok, u. m.:

1888. évi Fehér mustos
1883. „ Bakator és
1882. „ Rizlingi

literes palackokban, eredeti minőségben kaphatók.

Szentesen, 1891. nov. hó.

Szépe Károly,
kereskedő.

3-1

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A „SZENTES és VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMÉRLEGEK

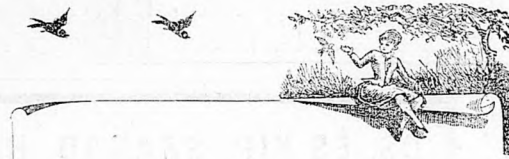
KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Névjegyek
közönséges — 50 krtól
aranyozogató — 1 fittal
fűző 100 darab

Keresztelői
Egyházi kártyák
idővel kímélve

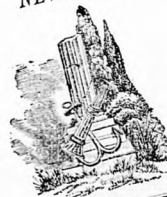
Menyegzői
Báti Meghívók, Tánczrendek
Diszokmányok
Szalag-aranyozás

Diszmunkák
több színnyomásban is

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

RAKTÁRON:
ÜGYVEDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTŐ.
CZÉDULÁK
JUTÁNYOS ÁRBAN

SZÁMLÁK
LEVÉLPAPIROK ES
BORITÉKOK
JEGYZÉKEK
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE és HIRLAPKIADÓHIVATALA
(ÖZV. FRIED JÓZSEFNÉ URNÓ HÁZÁBAN) I. T. 265. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

